

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิบรรจุถุงที่ขายผ่านร้านค้าสมัยใหม่ในประเทศ เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและประสิทธิภาพของโซ่อุปทาน โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโซ่อุปทานซึ่งประกอบด้วยเกษตรกร ผู้รวบรวม สหกรณ์ โรงสี ผู้ประกอบการข้าวบรรจุถุง ร้านค้าสมัยใหม่ และผู้บริโภค รวมทั้งสิ้น 398 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่าโซ่อุปทานข้าวหอมมะลิของไทยทั้งข้าวหอมมะลิธรรมดาและข้าวหอมมะลิอินทรีย์มีปัญหาในเรื่องของการเชื่อมโยงข้อมูลด้านคุณภาพของทั้งข้าวสารและข้าวเปลือก โดยพบว่าแต่ละระดับของโซ่อุปทานให้ความสำคัญในเรื่องของคุณลักษณะของข้าวเปลือกและข้าวสารที่แตกต่างกัน นอกจากนี้พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อข้าวหอมมะลิบรรจุถุงของผู้บริโภคมากที่สุดคือ ราคาข้าวถุง และมีผู้บริโภคเพียงร้อยละ 28 รู้จักตราพณมมือ ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพอใจในการส่งมอบข้าวเปลือกและข้าวสารในแต่ละระดับแตกต่างกัน นอกจากนี้พบว่าตลาดข้าวหอมมะลิบรรจุถุงในร้านค้าสมัยใหม่เป็นตลาดผู้ขายน้อยรายที่มีการแข่งขันทางด้านราคากันสูง ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่มีอำนาจตลาดมากนัก และพบว่าศักยภาพของสถาบันเกษตรกรในการเข้าสู่ตลาดนี้มีจำกัด

Abstract

This project focuses on the studies of domestic packed Hommali supply chain through modern trade and analyzes supply chain's integration and efficiency. The data is collected from 398 stakeholders—farmers, collectors, farmers' cooperatives, rice millers, rice packers, modern trades, and consumers.

The results show that information flows of quality of paddy, milled rice and rice characteristics that consumers demand are incompletely shared among partners both in conventional and organic Hommali supply chain. Moreover, factor affecting consumers' buying decision the most is price. Surprisingly, only 28% of sampled consumers aware of certification on packed rice standard (Palm-to-Palm) symbol. In analyzing market efficiency, Stakeholder's satisfaction on quality of paddy and milled rice are evaluated differently at each level. In addition, it is found that the packed Hommali in modern trade market is considered as Oligopoly with high price competition resulting in low market power of the rice packers. Lastly, the results also states that famers' organization has limited ability to access the packed Hommali in modern trade market.